

KÖKTÜRK, Erol, “**Üniversite Düzleminde Kamu Ölçmelerinden Arazi Yönetimine**”, *İstanbul Bülten*, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yayını, Kasım 2008, s: 18-19.

ÜNİVERSİTE DÜZLEMİNDE KAMU ÖLÇMELERİNDEN ARAZİ YÖNETİMİNE

Erol KÖKTÜRK*

Ülkemizde de mesleğimizin toplumla köprüsünün kurulmasında en başta gelen uzmanlık alanı, eski kavramla “**kamu ölçmeleri**”, yeni yönelimle “**arazi yönetimi**”dir. Üniversite eğitimini tamamlayan meslektaşlarımızın % 70’ler dolayındaki bir bölümü, doğrudan bu uzmanlık alanıyla ilgili işlerle uğraşmaktadır.

Ülkemizde ilk kez Karadeniz Teknik Üniversitesi’nde kullanıldığını bildiğimiz “kamu ölçmeleri” kavramı, 1990’lı yıllarda anlatılmak istenen kapsamı kucaklamada yetersiz kalmış, 2000’lerden sonra terk edilerek, yerini “**arazi yönetimi**”ne” bırakmıştır.

Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası’nın hakemli dergisi, kapağında mesleğimizin 3 temel alanından birisi olarak “**arazi yönetimi**”ne yer vermektedir.

Ben bu yazıda, terimin biraz kavram, biraz da üniversiteler boyutuna değinmekle yetineceğim.

Yalın bir gerçeklik var: Kıt olan, ayırsın durumlar dışında çoğaltılamayan, taşınamayan toprak üzerinde, sürekli daha fazla insanın yaşamak zorunda oluşu... Toprağa yönelik yatırımların, sanayi devriminden bu yana artması ve çeşitlenmesi... Toprak-insan ilişkilerinde geleneksel kritik eşik... Çevre sorunlarının ve doğal kaynak yağmalanmasının bugün ulaştığı boyutlar... Bunlardan dolayı toprak kaynağının sürdürülebilir kullanımının zorunluluğu...

Arazi yönetimi, toprağın sürdürülebilir ve gelecek kuşaklara gelişmiş olarak aktarılabilir biçimde kullanılması için yapılması gereken çalışmaların çatı kavramı olarak karşımıza çıkmaktadır. Stratejiktir, önemlidir...

Ülkemiz gibi kentleşmesi çarpık, mekan kullanımı bozuk, kırsal alanın gözden çıkarıldığı, kıyıların betonlaştığı, ormanlarının yağmalandığı, rantların karar süreçlerinin odağına oturduğu ülkelerde arazi yönetiminin hem özel bir önemi hem de anlamı vardır.

Arazi yönetimi, belli değerler kümesine dayanan, özünde toplum yararını önceleyen bir temel üzerinde algılanmak ve eğitimi verilmek zorunda olan bir uzmanlık alanıdır. Bileşenleri arasında felsefe, toplumbilim, tüze, siyaset bilim, yönetim gibi konuları barındırıyor olması, meslek bilgilerinin bu temeller üzerinde yapılandırılması gereği, konunun önemimi ayrıca artırmaktadır.

Ülkemizde mühendislik düzeyinde eğitim yapılan 9 üniversitede 10 Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümü vardır. Üniversite sistemi içinde bölümler “anabilim dalları” biçiminde alt kurumsal birimlerden oluşmaktadır. Bu açıdan bakıldığında 10 bölümden yalnızca 5

* Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi

tanesinde “Kamu Ölçmeleri Anabilim Dalı” vardır. Bu, “Her bölümde Arazi Yönetimi Anabilim Dalı olmalıdır,” biçiminde algılanmamalıdır. Yalnızca bir saptamadır. Kuşkusuz ülkemizde Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Bölümlerinin kendi aralarında farklılaşmaları da bir sektör politikası olarak tartışılmalıdır.

Ancak şu andaki aynılaştırma sürecinde bile arazi yönetimi tüm bölümlerde kabul görmemektedir. Ya da kabul görmesi için yeterli öğretim üyesi sağlanamamaktadır. Ve mühendislik düzeyinde eğitim yapılan bölümlerde, 5 profesör, 1 doçent, 12 yardımcı doçent, 1 uzman ve 8 araştırma görevlisi olmak üzere toplam 27 öğretim elemanı arazi yönetimi alanında çalışmalar yapmaktadır. Diyelim ki, 30, 35... Ülkemiz üniversitelerinde eğitim-öğretim anlamında her düzeyde görev yapan meslektaşlarımızın sayısı yaklaşık 350’dir. Bu sayının % 10’u arazi yönetimi konusunda uzmanlaşmışken, yetiştirdikleri elemanların % 70’i arazi yönetimi işlerinde çalışmaktadır. Üzerinde düşünülmesi gereken bir ters orantı...

Burada şunu da belirtmek gerekir. Arazi Yönetimi Anabilim Dalı’nda çalışan meslektaşların azlığının 2 nedeni olabilir: Ya meslektaşlarımız bu alanda akademik çalışmaya ilgi duymamaktadırlar, ya da Arazi Yönetimi Anabilim Dallarını kadro olarak desteklenmemektedir. Bu her iki neden de birbirinden kötüdür.

İşin daha kötüsü, arazi yönetimi alanında doçentlik başvurusu yapacakların jürisinin nasıl oluşacağını belirmezliktir. Üniversitelerarası Kurul içinde “arazi yönetimi doçentlik bilim dalı” yoktur. “Kamu ölçmeleri” bilim dalı ise, 2 meslektaşımızın rektör olduğu bir dönemde, 2001 yılında YÖK tarafından yapılan yönetmelik değişikliğiyle kaldırılmıştır.

Bu yanlışın düzeltilmesi için YTÜ, SÜ, KOÜ üniversiteleri başta olmak üzere, üniversite senatolarından karar çıkaran, bunu YÖK’e gönderen kurumlarımız da vardır. Ama sorun yalnızca birkaç iyi niyetli meslektaşın çabalaması sorunu değildir. Sektörde, başta üniversiteler olmak üzere, bu konunun önemini, anlamını artık yeniden kavranması sorunudur.

Mesleğimizin üniversite düzleminde iyi yapılanması, öğrenci başına düşen öğretim üyesi ve öğretim üye yardımcısı sayısının çağdaş düzeylerde olması, bu sayıların anabilim dalları açısından eşit ve uygun dağılımı konuları önemlidir. Ama görülmektedir ki, bu konuda sektörel bir strateji yoktur. Sektör kamuoyuna baktığımızda, kadaströ, kırsal toprak düzenlemeleri, kentsel toprak düzenlemeleri, 2B ve orman sorunu, kıyıları, su havzaları, kamulaştırma, değerlendirme, kentsel dönüşüm gibi konular canlı tartışmaların alanı olmaktadır. Ama bu konulara yönelik bir eğitim altyapısının oluşturulmasında, bölümler düzleminde yetersizlikler vardır.

Bu arazi yönetimi yapılanmasının yetersizliği, diğer anabilim dallarında görev yapana bazı meslektaşlarımızın arazi yönetimi konularında çalışma yapmalarına, ya da diğer anabilim dallarında kamu ölçmeleri konusunda doktora çalışması yapılmasına neden olmaktadır. Bu konuda bilimsel nesnellüğün çalışmadığı, uzmanlık etiğinin dışına çıkıldığı örnekler görülmektedir.

Kuşkusuz konu her zaman popülerdir ve günceldir. Kamuoyunun ilgi alanındadır. Siyasetin düzenlediği bir alandır. Ama yine de sektörün konuya, her birim düzleminde gereken ilgiyi göstermesi gerekir.

Arazi yönetimi, mesleğimizin yeni açılım alanı, toplumsal sorumluluğumuzu gerçekleminin temel köprüsü olarak üniversitelerimizde, sektör tabanında ve kurumlarında yeniden algılanmalı, yapılandırılmalı, yanlışlar düzeltilmeli ve bu alan güçlendirilmelidir.

Üniversite	Kamu Ölçmeleri ABD	Prof	Doç	Yard. Doç.	Öğr. Gör.	Arş. Gör.
YTÜ	Var	1	1	1	-	3
İTÜ	Yok	-	-	-	-	-
KTÜ Müh. Fak.	Var	3	-	2	1	4
KTÜ Gümüşhane	Yok			1		
SÜ	Var	-	-	5	-	2
ZKÜ						
OMÜ	Yok			2		
AKÜ	Var	-	-	1	-	-
EÜ	Yok					1
KOÜ	Var	1	-	-	-	-